

2020-10-01

Motion om att slopa minutstyrningen inom hemvården

Vänsterpartiet välkomnade när NPM, New Public Management, också inom Helsingborgs stad ersattes av en tillitsbaserad styrning. Det var något vi länge kämpat för.

Men tyvärr, inom hemvården i Helsingborg gäller fortfarande minutstyrningen. Många som arbetar inom hemvården upplever att det inte finns någon tillit till dem, de är både mycket styrda och deras scheman är väldigt pressade.

Något som i sin tur också vårdtagarna känner av. Om det är i detalj bestämt vad en ska göra när en kommer till en vårdtagare, då är det inte bara personal som får ett minskat handlingsutrymme. Det gäller också vårdtagaren som får mindre möjligheter att påverka hur hjälpen ska utföras.

Forskning visar att tillitsbaserad styrning och ledning både skapar en högre effektivitet och en bättre arbetsmiljö genom att öka graden av delegering till rätt nivå av kompetens. Precis som Tillitsdelegationen skriver är ökad tillit och handlingsutrymme för anställda inom arbetslivet helt nödvändigt.

Vi lever i ett kunskapssamhälle där utbildningsnivån är högre än någonsin och människor är vana vid att självständigt lösa problem. Också välfärdens medarbetare måste i högre grad få påverka hur omsorgen utförs.

I olika kommuner har man insett vikten av att börja arbeta på ett annat sätt. Redan hösten 2012 såg Socialförvaltningen i Sundsvall behovet av en förändring inom hemtjänsten och startade med detta i ett område, Skönsmon. Skönsmon har sedan fått ge namn åt den nya modellen, som i sin tur bygger på Vanguardmetoden.

Sundsvalls kommun hade dessförinnan en rad mått för att mäta kvaliteten i hemtjänsten, men inget mått som visade det vårdtagarna sade att de värdesatte högst – kontinuitet av personal. Kärnan i det nya arbetssätt som Skönsmons hemtjänst införde är ett system där medarbetarna inom hemtjänsten organiserades i mindre team med större ansvar över både planering och utförande av den praktiska hjälpen, allt utifrån vårdtagarens behov. Inom varje grupp fick personalen själva planera sina dagar tillsammans med vårdtagarna. Biståndsbesluten fanns naturligtvis kvar i botten och styrde vilken omsorg varje vårdtagare hade rätt till.

Sundsvalls kommunfullmäktige beslutade också i september 2019 att allt arbete inom den nya Vård- och omsorgsförvaltningen som bildades 1 januari 2020, skulle utgå från Skönsmomodellens principer. Nästa steg har därför varit att utveckla Skönsmomodellen vidare med tvärprofessionella team runt varje vårdtagare med start i två geografiska pilotområden, Njurunda och Granloholm. I Njurunda testas tvärprofessionella team både för hjälp i hemmet och på särskilt boende. I Granloholm testas ett tvärprofessionellt team på ett särskilt boende. I de tvärprofessionella teamen ingår undersköterskor, vårdbiträden, arbetsterapeuter, sjukgymnaster och fysioterapeuter, biståndshandläggare, sjuksköterskor och enhetschefer.

Utvecklingsarbetet är än så länge i testfas men med goda resultat. Fokus är att ge medborgarna rätt hjälp så snabbt som möjligt och det har visat sig vara enklare när alla professioner finns nära varandra och har ett gemensamt arbetssätt.

2015 skrev Kommunal en rapport om Skönsmon. Efter omorganiseringen fick vårdtagarna en högre personalkontinuitet och det visade sig också bli lägre kostnader i och med att sjuksjukta gick ned bland personalen och att larmen minskade. Dessutom visade kommunens egna undersökningar att medborgarna upplevde omsorgen som bättre.

Sedan bygger ju modellens framgång självklart också på att det finns en rimlig bemanning. Enbart tillit räcker inte, resurserna måste också matcha personalbehovet. För några år sedan hördes kritiska röster i Sundsvall som talade om att många arbetsuppgifter lagts på personalen, men inte tillräcklig tid för att utföra dessa.

Landskrona kommun är ett annat exempel. De avskaffade minutstyrningen i hemtjänsten redan 2014 vilket visade sig leda till att både personal och vårdtagare mådde bättre. Lösningen de jobbat fram var att införa sex olika vårdnivåer. Den exakta tidsåtgången för varje moment kan variera över olika dagar och veckor, men ska i slutet av månaden stämma med den vårdnivå personen har beviljats.

En gång i månaden tillfrågas alla som får hjälp om hur det har fungerat, vilket ger en bra återkoppling till personal och chefer. En del byråkrati har också försvunnit på grund av att anhöriga eller vårdtagare inte behöver ansöka om extra resurser när något i vardagen tillfälligt förändras. I stället går detta oftast att lösa inom de ramar för biståndsbeslut som finns.

Vänsterpartiet vill med denna motion ge mer makt över utförandet till professionen och vårdtagarna utan att peka på en speciell modell. Det finns fler än i exemplen ovan. Men genom att minska detaljstyrningen, tidspressen och antalet vårdtagare samt genom att öka handlingsutrymme och stöd från chefen och kollegor, vill vi skapa förutsättningar för en hållbar arbetsmiljö där stressen och sjukfrånvaron kan hållas nere. Något som i sin tur ju också i allra högsta grad gagnar vårdtagarna.

Förutsättningarna för en god omsorg är enligt forskning att det finns tid, kontinuitet, handlingsutrymme och stöd. Vänsterpartiet vill ha en hemvård i Helsingborg som bygger på respekt för personalens yrkeskunnsande, goda arbetsvillkor och ger större utrymme för vårdtagarna att själva bestämma över de insatser de beviljats. Vi anser därför att det behövs ett annat sätt att mäta och organisera omsorgen på än minuter.

Vänsterpartiet yrkar

att den nuvarande minutstyrningen inom hemvården slopas och ersätts av ett mer tillitsbaserat styrsystem, som utvecklas i samarbete mellan de fackliga organisationerna och Vård- och omsorgsförvaltningen.

För Vänsterpartiets fullmäktige

Ingrid Mattiasson Saarinen

Jenny Björklund Hansson